

Ari Kutilan uusin sarjakuva *Siveltimen kertomaa* vaikuttaa yllättävän konservatiiviselta. Varsinkin tarinan ensimmäinen sivu on täyteen ahdettu ja konventionaalinen, kaikkia uusia ratkaisuja välttävä. Kaava on kliseinen ja staattinen: selittävä, kertomusta eteenpäin vievä teksti, jota kuvat vain tukevat. Kyse on selvästi enemmänkin kuvituksesta kuin sarjakuvasta.

Itse tarina on myös hellyttävän johdonmukainen. Nuori mies – nyt jo onnellinen perheenisä kuten heti ensimmäinen ruutu kertoo mäjyttää – on innokas piirtäjä, joka menestyy erilaisissa pikkukilpailuissa. Mies opiskelee, tekee sanomalehtisarjakuvia.

Barksmaisen pyöreän kuplan ansiosta sivun kerronnan solmukohdaksi nousee huolettoman opiskelijaelämän loppuminen ja sensaatiolehdillä elävän kustantajan leivissä työskentely. Vaikka piirtäjä selvästi haluaa kuvata tämän työn tuomia psyykkisiä ja omantunnontuskia – esim. seinällä olevien mainosjulisteiden metatason ironialla – niin ratkaisu tulee hieman perustelemattomasti esiin. Varsinkin käännekohtaksi luettava vapaaksi taiteilijaksi siirtyminen jää muun, tekstivoittoisen kerronnan jalkoihin.

Tämän tyyppisessä yksilöpsykologisesti värityneessä kertomuksessa henkilökuvausten intensiteetillä vaadittaisiin aivan toisen tason pontta kuin mihin piirtäjä on nyt kyennyt. Myös ratkaisu, jossa kertojana ja siten myös toiminnan subjektina toimii pensseli, on hieman naiivi.

Toinen sivu alkaa samalla, nyt jo kankeaksi käyneellä kaavalla. Ilmeisesti piirtäjä itsekä huomasi valitsemansa ilmaisun kerronnalliset puutteet ja hyppää yllättäen aivan toisen tyyliiseen kerrontaan, päähenkilön monologin.

Yllättäen tarina alkaakin toimia! Taustan semiurbaani maisema irroitaa lukijan tunnistettavasta todellisuudesta ja tekee kerronnasta yleispätevä. Samoin päähenkilö kasvaa uusiin mittoihin. Tuuhe parrta ja tukeva talvipomppu antavat hänen sanomalleen ulkoista ja sisäistä painavuutta, luovat mielikuvan vakavasta asiasta, harkituista sanoista.

Näin kriittikkona jää mieltämään, halusiko piirtäjä tällä äkillisellä siirtymällä myös kuvata päähenkilön henkistä

kasvu. Sarjakuva antaa siihen liian vähän viitteitä, voimie vain olettaa. Kasvu on kuitenkin tosiasia, sen kuvauksen äkillisyys vain hämmästyttää. Eikö inhimillinen kasvu ole hidas eikä äkillinen prosessi?

Lukijalle on jo käynyt selväksi, että päähenkilö on sarjakuvapiirtäjä. Tämä korostuu hänen mieltissään sarjakuvaa osana "kulttuuripoliittista linjanvetoa". Tuki taiteilijalle olisi näin ollen myös tukea taidemuodolle. Mielenkiintoinen näkemys!

Kaikesta päätellen piirtäjän tavoitteena on ollut imaginäärinen piirtäjähahmon taipaleen kuvaus vanhalla kunnan *per aspera ad astra* -metodilla. Yksilöpsykologiset hypyakset tekevät kuitenkin lukunautinnosta rajatun ja kerronnan

tason ja intensiteetin hapuilu vaikeuttaa oikeaan tunnelmaan pääsyä.

Vaikka tarina *Siveltimen kertomaa* jättääkin kylmäksi ne, jotka ahmivat sarjakuvaa kuin *Gargantua*, niin ehkä se kykenee vetoamaan valikoitun kohderyhmään.

Ja sen se myös teki. Tällä sarjakuvamuotoisella anomuksella kemiläinen Ari Kutila sai ensimmäisenä suomalaisena sarjakuvapiirtäjänä taiteilijoille tarkoitetun yksivuotisen työskentelyapurahan, 48 000 markkaa. Apurahan myönsi Lapin läänin taidetoimikunta, joka on jo aiemmin kunnostautunut myöntämällä **Keijo Ahlqvistille** puolivuotisen apurahan.

Tri K.I. Rahvi
sarjakuvakriitikko